

Ekonomsko projektovanje i srednjoročni budžetski okviri Nezvanično mađarsko stanovište

11. GODIŠNJI SASTANAK VIŠIH BUDŽETSKIH ZVANIČNIKA ZEMALJA CENTRALNE,
ISTOČNE I JUGOISTOČNE EVROPE (CESEE-SBO)
Varšava, 21. maj 2015. | Balázs Romhányi

FISCAL RESPONSIBILITY INSTITUTE BUDAPEST

Koliko daleko je Mađarska odmakla na putu ka srednjoročnom okviru budžetiranja?

Jednostavna logika	Mađarska praksa
Projekcija makro-fiskalnog osnovnog scenaria za period od najmanje 3 godine	Možda izračunata, ali nikada objavljena
Fiskalno pravilo, ili pravac uravnoteženosti	U teoriji postoji nekoliko pravila, u praksi postoji ad hoc cilj deficita za narednu godinu (<3%)
Izračunavanje fiskalnog prostora	Možda izračunato, ali nikada objavljeno
Procena fiskalnog uticaja o različitim opcijama politika	U najvećoj meri nije izračunata, u retkim slučajevima nešto objavljivano, ali za maksimalno jednu opciju; bez ažuriranja u parlamentarnoj fazi
Odluke u vezi oporezivanja	Redovni predlozi za poreska smanjenja u svako doba godine
Alokacija revidiranog fiskalnog prostora	Programi konvergencije, kao ni godišnji EBP nikada ne sadrže srednjoročne budžetske planove po funkcionalnom preseku
Gornji limiti rashoda	Vlada u početku nije koristila opciju uredbe određene zakonom, onda je odložila primenu zakona

FISCAL RESPONSIBILITY INSTITUTE BUDAPEST

Neke lekcije: Obaveznost nasuprot diskreционom odlučivanju

- Separacija obaveznih i diskreционih budžetskih stavki (à la SAD) je vrlo dobra, ali su u okviru vladinog sektora potrebne informacije o plaćenim porezima
- Projekcije o obaveznim stavkama mogu da budu automatizovane, a program mora da bude ažuriran pre gorućeg perioda (izuzev za novo zakonodavstvo)
- Za diskreционе stavke može da bude izračunata agregatna projekcija zasnovana na pravilima (od konstante u realnim iznosima do sofisticiranog sistema indeksiranja), ili mora da bude izračunat „stari budžet“, ali se za izračunavanje „starog budžeta“ mora imati mnogo više informacija (na primer, dobar sistem beleženja obaveza u Trezoru)
- Izračunavanje troškova kamata može biti automatizovano definisanjem „neutralne strategije“ za upravljanje dugom

FISCAL RESPONSIBILITY INSTITUTE BUDAPEST

Neke lekcije: nema lake prečice

- Važno je nekoliko puta godišnje napraviti projekcije srednjoročnog osnovnog scenaria, ali vam je za to potrebna metodologija o tome kako koristiti budžetske cifre koje se odnose na tok budžetske godine (gotovinske), na primer, kako izračunati vladinu potrošnju na osnovu gotovinskih podataka o operativnim troškovima budžetskih institucija
- Delimična ažuriranja projekcije i pravila slobodnog okvirnog procenjivanja su rizična (na primer, ne postoji „fiskalni multiplikator“ koji bi preveo promene u rastu BDP-a u promene u deficitu, a koji bi mogao biti dat političarima kao pravilo slobodnog procenjivanja)
- Procena fiskalnog uticaja je više od procene troškova, ali manje od analize troškovne korisnosti: svi kanali prenosa merenja moraju da budu uzeti u razmatranje, a koji posmatrani prema srednjoročnom vremenskom horizontu mogu ponovo biti vraćeni u budžet
- Programi stabilnosti i konvergencije nisu zamena, već pre nusproizvod srednjoročnog okvira budžetiranja

FISCAL RESPONSIBILITY INSTITUTE BUDAPEST

Određene lekcije: brzina je od suštinske važnosti

- Eksterni ekonomski uslovi su promenljivi, a političke odluke sa fiskalnim uticajima se sve češće donose izvan budžetskog procesa
- Srednjoročno budžetiranje više nije offline vežba za period od 5 godina, 4 godine, niti čak za godišnje cikluse. Ono se treba doživeti kao stalno nošenje prepisanih naočara
- Makro-fiskalni sistem je složen, a niko ne može upravljati njegovim, odnosno njenim mozgom. Čak ni političari koji su nekada bili stručnjaci
- Ukoliko želimo da političari zaborave na prekomerno pojednostavljena pravila slobodnog okvirnog procenjivanja, brzina je od suštinske važnosti
- IT i automatizacija je dobra, ali će viši državni službenici morati da se povinuju tehnološkoj disciplini kao preduslovu
- Zaposleni u Trezoru trebaju da ispune minimalne standarde informacionog upravljanja koje zaposleni u komercijalnim bankama moraju da prate

Neki od problema na stručnom nivou

- Srednjoročno budžetiranje je u najvećoj meri pod uticajem poslovnog ciklusa, ali makro modeli koji su dobri u posmatranju učestalosti poslovnog ciklusa (na primer, DSGE model, model dinamički stohastičke opšte ravnoteže) su retko dobri u projektovanju trendova
- 7 godišnji ciklusi programa EU su podjednako važni kao i poslovni ciklusi, ali ne postoji metodologija za adekvatnu kontrolu ovoga
- Međunarodna migracija radne snage je slabo merena, ali značano utiče na potencijalne izglede rasta

Hvala vam na pažnji

